GAZETA TRANSILVANIEI

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĖ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publ

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 217. *Duminecă 29 Septemvre (11 Octomvre).* **1885.**

Nou abonamentŭ
la
„Gazeta Transilvaniei“.

Cu I Octomvre st. v. 1885 se începe unŭ nou abonamentŭ, la care învitămŭ pe toțĭ onorații amicĭ și sprijinitorĭ ai fóiei nóstre.

Prețulŭ Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:
pe trei lunĭ **3 fl.**
„ șése „ **6** „
„ unŭ anŭ **12** „

Pentru România și străinătate:
pe trei lunĭ **10 francĭ**
„ șése „ **20** „
„ unŭ anŭ **40** „

Rugămŭ pe domnii abonențĭ, ca sĕ bine-voiască a-șĭ reînoi de cu vreme abonamentulŭ, ca sĕ nu se întrerupă espedițiunea ḍiarului.

Domnii ce se vorŭ aboná din nou sĕ binevoéscă a arĕta și posta ultimă.

«Administrațiunea »Gazetei Transilvaniei».

Brașovŭ, 28 Septemvre 1885.

Inainte de acésta c'unŭ șirŭ de anĭ se vorbea numai de unŭ „echilibru europénŭ“. Era o formulă constantă în relațiunile diplomației europene, că acestŭ echilibru trebue sĕ fiă susținutŭ cu orĭ-ce prețŭ. Catastrofa dela Sedanŭ a sguduitŭ însĕ din temeliă „echilibrulŭ europeanŭ.“ In loculŭ lui s'a stabilitŭ „alianța împĕrățiilorŭ nordice“ și de aicĭ încolo nu s'a mai vorbitŭ de echilibru, ci numai de „pacea europénă“, pentru a căreia susținere se ḍice că s'au angajatŭ cei trei împĕrațĭ: alŭ Austriei, alŭ Germaniei și alŭ Rusiei la Reichsstadt, nu mai puținŭ ca la Skiernievice, Gastein și Kremsier.

Pe ruinele tractatului dela Paris, a căruia ideă conducĕtóre era echilibrulŭ între marile puterĭ, s'a așeḍatŭ tractatulŭ dela Berlinŭ, ḍicêndu-se că scopulŭ lui este d'a se garanta pacea și buna rênduială în Orientŭ. Abia trecură însĕ șépte anĭ dela încheiarea acestui din urmă tractatŭ și étă că pacea și liniștea Orientului europénŭ este din nou amenințată. Unulŭ din acele popóre creștine ale peninsulei balcanice, carĭ au fostŭ liberate de sub jugulŭ turcescŭ prin tractatulŭ dela Berlinŭ, vine acum și rĕstórnă ordinea lucrurilorŭ proclamândŭ unirea Bulgariei cu Rumelia orientală și realisândŭ astfelŭ de faptŭ visulŭ națiunei bulgare.

Scimŭ bine, că rênduială, ce o au făcut'o la 1878 representanții marilorŭ puterĭ, n'a mulțumitŭ nicĭ pe Românĭ, nicĭ pe Bulgarĭ, nicĭ pe Sêrbĭ, nicĭ pe Muntenegrenĭ, nicĭ pe Grecĭ. Și unora și altora li s'a datŭ mai puținŭ decâtŭ le făcea neapĕratŭ de lipsă pentru consolidarea lorŭ. Deodată Bulgarii, impaciențĭ de a mai aștepta până ce sĕ le vină în minte puterilorŭ de ai uni, gonescŭ pe guvernatorulŭ din Filipopolŭ, numitŭ de Sultanulŭ în puterea tractatului de Berlinŭ, și proclamă unirea Bulgarilorŭ dela nordŭ și dela sudŭ. O gaură mare se face în tractatŭ și cu totŭ dreptulŭ se redică acum Sêrbii și Grecii și pretindŭ sĕ fiă compensațĭ pentru mărirea Bulgariei, cu alte cuvinte sĕ se restabiléscă echilibrulŭ între ei și Bulgarĭ, care echilibru este profundŭ sdruncinatŭ prin unirea de faptŭ a principatului bulgarŭ cu Rumelia orientală.

Cu modulŭ acesta s'a născutŭ marea cestiune a „echilibrului în Orientŭ“. De „echilibrulŭ europénŭ“ nu se mai îngrijesce aḍĭ nimenĭ. Elŭ și-a trăitŭ véculŭ. Ceea ce însĕ formézā aḍĭ principalulŭ obiectŭ alŭ îngrijiriloŭ marilorŭ puterĭ este *„echilibrulŭ în peninsula balcanică“*.

In momentulŭ acesta se află întrunițĭ la Constantinopolŭ ambasadorii marilorŭ puterĭ spre a o găsĭ modalitate d'a se restabili echilibrulŭ între Bulgarĭ, Sêrbĭ, Grecĭ și Românĭ. O grea problemă acésta, mai alesŭ décă vomŭ avé în vedere că este la mijlocŭ și Turcia și tractatulŭ dela Berlin, apoi, ceea ce e mai importantŭ, suntŭ în jocŭ și interesele deosebite ale marilorŭ puterĭ.

Problema, de care vorbimŭ, devine aprópe uriașă décă vomŭ avé în vedere, că devisa ambasadorilorŭ este de a face rênduială în peninsula balcanică evitândŭ orice vĕrsare de sânge. Căcĭ este clarŭ, că îndată ce s'arŭ încăiera Turcii cu Bulgarii, s'ar nasce o conflagrațiune care nu ar lăsa nicĭ urmă din tractatulŭ de Berlin și atuncĭ zadarnice arŭ fi tóte stăruințele în favórea echilibrului în Orientŭ.

Cea mai mare activitate în direcțiunea susținerei acestui echilibru o desvóltă în momentele de față fără îndoială oficiulŭ de esterne din Viena. Rusia n'are lipsă de echilibru în Orientŭ, ei îi convine ca Bulgaria sĕ devină preponderantă, căcĭ prin acésta se măresce numai influința ruséscă în peninsulă. Nu-i convine însĕ Austro-Ungariei, care asemenea voiesce sĕ-șĭ întindă sfera s'a de putere în Orientŭ, ceea ce în limba diplomatică se ḍice: „înaintarea paralelă cu Rusia.“ Décă Rusia are pe Bulgarĭ, Austria voesce sĕ aibă pe Sêrbĭ și îi împinge inainte, ca prințênșii, carĭ astăḍĭ se află în „sfera ei de putere,“ sĕ-șĭ lățéscă acésta sferă.

In urmărirea planului sĕu, ministrulŭ de esterne austro-ungarŭ, comitele Kalnoky, a încuragiatŭ, se ḍice, pe Sêrbĭ ca sĕ-șĭ mobiliseze armata și sĕ céră cu arma în mână sĕ li sĕ dea Sêrbia vechiă pentru restabilirea echilibrului. Dacă ar succede acésta, atuncĭ Sêrbia ar avé sĕ mulțămescă compensațiunea din vorbă Austro-Ungariei și s'ar alipi și mai tare de marele împeriu vecinŭ.

Armata sêrbéscă e mobilisată, dér deocamdată e puțină speranță, că sfatulŭ comitelui Kalnoky le va aduce Sêrbilorŭ o mărire a teritorului lorŭ. Se asigură, că principele Bismarck vrea pace și că din causa acésta desaprobă atitudinea comitelui Kalnoky. Se vorbesce chiar, că din causa neînțelegerei ivite cu Germania în cestiunea sêrbéscă d-lŭ Kalnoky va trebui sĕ se retragă. Ca urmașŭ alŭ lui se numesce deja ministrulŭ de finance comunŭ Kallay.

Este cu tóte acestea fórte puțină speranță, că va succede puterilorŭ d'a restabili echilibrulŭ între popórele din peninsula balcanică, evitândŭ orĭ-ce vĕrsare de sânge. Décă ar mai esista unŭ echilibru europénŭ, atuncĭ ușorŭ s'arŭ puté echilibra și afacerile Orientului, astăḍĭ însĕ când tóte se clatină și nimica nu mai pare a fi stabilŭ, când nimenĭ nu mai respectézā sânțenia tractatelorŭ, este cu neputință o soluțiune a cestiunei Orientului pe cale pacĭnică. Bulgarii nu vorŭ renunța la unire, ér Sêrbii și Grecii nu vorŭ stá locului.

UNIREA BULGARILORŬ.

Telegramele cele mai nouĕ:

Skutari d'Albania, 8 Octomvre. Evenimentele Rumelia ostică au produsŭ o panică impresiune la porațiunea din Albania. Albanesii suntŭ îngrijațĭ de suințele de espansiune și din partea celorlalte state l canice, și anume de o înaintare a Serbiei până la P rend, în contra căreia Albanesii s'arŭ opune cu hotăr — Ministerulŭ de rĕsboiu a datŭ comandantului milit din Skutari ordinŭ telegraficŭ, ca sĕ trimétă din Skul la Ueskŭb 4 batalióne, unde sĕ se unéscă cu trup adunate acolo, și sĕ plece tóte spre Rumelia. Guvern torulŭ generalŭ alŭ vilaietului Skuturi, care se află Berona, Mustafa Assim-pașa, făcŭ la ministerŭ opc țiune contra acestui ordinŭ și dete elŭ ordinŭ, ca tı pele din Skuturi sĕ rĕmână acolo.

Filipopolŭ, 8 Octomvre. Bulgarii țină strinsŭ aceea, ca administrațiunea și guvernulŭ ambelorŭ pı vincii sĕ fiă comune sub principele Alexandru. Avert mentulŭ ce se ḍice că puterile l'au adresatŭ Serbiei Greciei, ca sĕ nu céră mărirĭ de teritoriu dela Turc s'a luatŭ aci la cunoscință cu satisfacțiune. De asemen s'au primitŭ cu bucuriă manifestațiunile de simpatiă ε lui Salisbury. Aḍĭ va fi primită în Constantinopolŭ către ministri deputațiunea bulgară, considerându-acésta ca unŭ semnŭ de prevenire din partea Turcii Cu tóte astea se înarmézā mereu Bulgarii, fiecăruia fă deosebire de clasă i se dă arma în mână. — Din nc se asigură aicĭ, că prințulŭ Alexandru a oferitŭ Țarul demisiunea sa, décă Rusia își ia asuprā'șĭ a proteg uniunea și décă numai persóna îi stă în drumŭ. Acest pasŭ alŭ prințului i-a mărītŭ fórte multŭ popularitate și de aceea nu se póte prevedea, că puterile arŭ în cerca sĕ separe cu forța pe prințulŭ și poporul bulgarŭ!

Sofia, 8 Octomvre. S'a rĕspânditŭ sgomotulŭ, c trupele sêrbescĭ au trecutŭ frontiera, intrândŭ prin mı multe puncte în Bulgaria. Acestŭ sgomotŭ a produsŭ viuă impresiă în tóte clasele poporației. Bulgarii ε așteptau, ca Serbia sĕ înainteze în Turcia. Scirea î totŭ casulŭ merită confirmare. In fiecare minută so sescŭ scirile cele mai ciudate; de mai multe orĭ s' rĕspânditŭ sgomotulŭ, că Turcii au înaintatŭ spre Fili popolŭ. Poporația e fórte surescitată.

Varna, 8 Octomvre. Greutatea cea mare continu a fi atitudinea Greciei și a Serbiei. Étă carĭ suntŭ pre tențiunile acestorŭ douĕ micĭ regate, în casulŭ când s'a recunósce în modŭ definitivŭ unirea celorŭ douĕ Bulgarii Grecia cere o rectificare de frunțarii, care sĕ plece del marea adriatică și sĕ se îndrepteze până la muntel Theamis, trecêndŭ pe lângă Ianina și Mezzovo. Serbi cere vechia Serbiă până la Prizrend. In starea, în car se află opiniunea publică în ambele țĕrĭ, e greu de pre vĕḍutŭ ce întorsătură vorŭ lua evenimentele; Pórta con tinuă a fi fórte îngrijată; atâtŭ Serbia câtŭ și Greciɛ parŭ a fi otărîte sĕ nu-șĭ licențieze armatele înainte d'ε dobândi rectificările cerute. Turcia dispune totușĭ de forțe considerabile în tóte punctele, carĭ ar putea sĕ fiă atacate. Étă efectivele corpurilorŭ astfelŭ cum au fostŭ întărite în urma chemărei reservelorŭ: 40,000 în Macedonia, 35,000 la frontiera Rumeliei, 11,000 în Adrianopolŭ, 24,000 în Constantinopolŭ și numeróse trupe în Albania. Se așteptă în curêndŭ încă unŭ mare numĕrŭ de batalióne din Asia mică. In Creta s'au trimisŭ 4 batalióne în loculŭ celorŭ care au primitŭ ordinŭ sĕ părăséscă insula și sĕ se îndrepteze spre Galipoli. — Este cu totulŭ falsă știrea rĕspândită, cum că Sultanulŭ ar fi recunoscutŭ unirea celorŭ douĕ Bulgarii și că ar fi telegrafiatŭ prințului Alexandru, anunțându-i că a primitŭ în principiu acéstă unire. S'au lipitŭ în adevĕrŭ afișe în Filipopolŭ anunțândŭ acestea; se crede însĕ că lucrulŭ s'a făcutŭ pentru a se liniști poporația, care a începutŭ a fi cam îngrijată în urma concentării necurmate a trupelorŭ turcescĭ. Aceste trupe sosescŭ cu grămada din Asia mică. Astăḍĭ suntŭ în posițiune sĕ dau cifrele cele mai esacte despre efectivulŭ acestorŭ trupe în diferitele provincii; cifrele acestea au fostŭ recunoscute autentice chiarŭ de către ambasadele din Constantinopole.

Nișŭ, 7 Octomvre. Guvernulŭ are dovedĭ, că ra-

pórtele guvernului bulgarŭ despre mĕsurile ce le-ar fi luatŭ faţă cu emigranţii sêrbĭ urmărescŭ numai scopulŭ, d'a apără corectŭ în faţa Europei. Emigranţii neliniştescŭ continuu graniţele sêrbescĭ. Emigranţii carĭ au năvălitŭ în cerculŭ Zajcar s'au ciocnitŭ la Lasov-Kamen cu gendarmii, carĭ i-au alungatŭ. Se anunţă că emigranţii suntŭ înconjuraţĭ în posiţiunile lorŭ de gendarmĭ. — Bulgarii au închisŭ trecerea pe la Vlesotina.

Belgrad, 8 Octomvre. Unŭ ordinŭ regalŭ convócă a doua chiămare a cavaleriei.

Atena, 8 Octomvre. Resoluţiunea, ce s'a luatŭ la meetingulŭ ţinutŭ în ḑiua sosirei regelui, are următorulŭ cuprinsŭ: Poporulŭ grecescŭ vede în schimbarea lucrurilorŭ din peninsula balcanică de cătră Bulgarĭ prin care se calcă în picióre ţinuturĭ şi drepturĭ grecescĭ, unŭ periculŭ fórte mare pentru elinismŭ. Precumpĕnindŭ, că mişcarea bulgară este începutulŭ esecutării unui planŭ preconceputŭ pentru nimicirea poporului elinŭ şi luarea unorŭ părţĭ din teritorulŭ sĕu, *guvernulŭ Greciei va procede energicŭ pentru apĕrarea drepturilorŭ Greciei, cu séu fără sprijinulŭ puterilorŭ.* Poporulŭ grecŭ e gata la orîce jertfe.

Berlin, 8 Octomvre. Ministrulŭ Giers a sositŭ aci erĭ séra târḑiu venindŭ dela prinţulŭ Bismarck, căruia i-a făcutŭ o a doua visită. Astă séră plécă la Petersburg.

Constantinopolŭ, 8 Octomvre. *Ministrulŭ de rĕsboiu a datŭ ordinŭ, sĕ se încépă* imediatŭ *învagonarea trupelorŭ,* pentru a fi transportate la cóstele macedonene şi tracice.

Bucurescĭ, 8 Octomvre. Telegrame oficiale spunŭ, că Pórta doresce sĕ obţină unŭ mandatŭ pentru restabilirea stărilorŭ de mai nainte rumeliote-bulgare, pe când Anglia, Francia şi Italia stăruescŭ pentru recunóscerea unirei, spre a se evita vĕrsarea de sânge.

Paris, 8 Octomvre. Cătră unŭ corespondentŭ alŭ ḑiarului »Matin," d. Garacianin s'a esprimatŭ astfelŭ: Deocamdată Serbia stă în aşteptare, dér dacă puterile vorŭ accepta unirea Bulgariei, *Serbia va trebui în timpŭ de 48* de *óre se încépa operaţiunile sale* séu cătră Vidinŭ séu cătră teritorulŭ turcescŭ. Garacianin consideră tripla alianţă ca compromisă, antagonismulŭ dintre Austria şi Rusia va trebui sĕ iasă la ivélă cu ocasiunea acestui conflictŭ. — »Temps" află, că prinţulŭ Bismarck a sfătuitŭ pe Austria sĕ nu sprijinéscă pretenţiunile Sêrbiei şi s'o îndemne a nu întreprinde nicĭ unŭ pasŭ. Diplomaţia însă vrea sĕ trăgănéscă lucrulŭ până ce Turcia îşĭ va fi terminatŭ înarmările şi va fi în posiţiune să aducă eventualŭ o resolvare, ce nu s'ar puté obţiné pe cale diplomatică.

Roma, 8 Octomvre. „Tribuna" se ocupă cu rĕspunsulŭ lui Tisza la întrebarea lui Szilagyi în privinţa încurcăturilorŭ din Orientŭ şi ḑice: Politica schiţată de Tisza trebue sĕ fiă şi basa şi punctulŭ de plecare alŭ politicei nóstre. Noi putemŭ sprijini înaintarea Austriei în Orientŭ şi nisuinţa sa d'a deveni *o putere slavă,* numai sub două condiţiunĭ: ântêiu, trebue sĕ se acórde Italiei deplină libertate de acţiune în Marea adriatică, şi alŭ doilea, graniţa nordostică trebue sĕ se reguleze în modŭ corĕspunḑĕtoră cu necesităţile militare şi cu drepturile naţionale.

DIN DIETA CROAŢIEI.

Şedinţa dela 8 Octomvre se începŭ cu împărtăşirea ce o face preşedintele Hrvat, că comisiunea de imunitate şi-a înaintatŭ deja raportulŭ privitorŭ la estrădarea deputaţilorŭ David Starcevicĭ ei Grzanicĭ. După ce se alege comisiunea căreia i s'au predatŭ moţiunile privitóre la destituirea Banului, ia cuvêntulŭ Banulŭ comite *Khuen.* Îndată ce s'a ridicatŭ Banulŭ sĕ vorbéscă oposiţiunea a părăsitŭ sala în modŭ demonstrativŭ, numai Starcevicianii au rĕmasŭ în sală. Banulŭ arată motivele ce l'a condusŭ în afacerea actelorŭ camerale. Banulŭ a fostŭ de repeţite orĭ aplaudatŭ de membrii maiorităţii, Anton *Starcevicĭ* atacă într'unŭ discursŭ mai lungŭ pe Banulŭ actualŭ nu numai, ci şi pe fostulŭ Banŭ Muzuranicĭ, pentru că acesta a recunoscutŭ dreptulŭ Ungariei asupra actelorŭ, din care causă elŭ este unŭ criminalŭ şi mai mare şi trebuia sĕ fiă asemenea acusatŭ. Mai vorbescŭ Pavicĭ şi comitele Fritz Kulmer. Acesta din urmă dă espresiune temerei, că Croaţia nu va mai vedé nicĭodată actele camerale, ce le-a dusŭ Khuen-Hedervary la Peşta.

Evenimentulŭ celŭ mai importantŭ alŭ ḑilei este constituirea unui *clubŭ alŭ centrului* în frunte cu comitele George *Iellacicĭ.* In acestŭ clubŭ au întratŭ şi deputaţii, carĭ nu aparţinéu nicĭ unei partide şi mai mulţĭ aristocraţĭ. Clubulŭ alese ca preşedinte pe comitele Iellacicĭ, pe comiţii Draşcovicĭ şi Sermage ca vice-preşedinţĭ şi pe bravulŭ Zivkovicĭ ca secretarŭ. Programa nouei partide cere înainte de tóte ca pactulă cu Ungaria sĕ fiă restabilitŭ în puritatea sa originală şi ca directivŭ sĕ se ia elaboratulŭ deputaţiunei regnicolare lucratŭ de Zivkovicĭ. Afară de acésta noua partidă se pronunţă pentru restabilirea bunei înţelegerĭ între Sêrbĭ şi Croaţĭ şi pentru promovarea intereselorŭ materiale. In cestiunea actelorŭ din archivă transferate la Pesta »clubulŭ centrului« va vota pentru propunerea Mazzura. Noua partidă se vede că va procede în cea mai bună armonie cu independenţii.

Eată dér că partida guvernamentală croată poreclită »naţională« a începutŭ a se discompune şi acésta este a se mulţămi afacerei cu actele camerale.

Se ḑice că feldmareşalulŭ loc. comite Iellacicĭ a visitatŭ pe Banulŭ Khuen-Hedervary, spre a cere deslusirĭ dela elŭ în privinţa cuvintelorŭ sale »că s'au posedatŭ cu rea credinţă archivaliele,« carĭ cuvinte crede Iellacicĭ, că se referă la fratele sĕu, rĕposatulŭ Banŭ Iosifŭ Iellacicĭ. Banulŭ Khuen însĕ s'a feritŭ de-a da faţă cu comitele Iellacicĭ. Circulă sgomotulŭ, că acum fiiulŭ acestuia, comitele George Iellacici, va cere satisfacţiune dela Khuen.

Redactorulŭ ḑiarului „Sloboda« (ḑiarulŭ Starcevicianilorŭ) a fostŭ pusŭ în arestŭ preventivŭ din causa rĕspândriei de scirĭ false. Tribunalulŭ a respinsŭ cererea procurorului, dér acesta a apelatŭ la tablă.

SCIRILE ḐILEI.

Părechea princiară de corónă va sosi mâne Duminecă la Gurghiu, fiindŭ totulŭ pregătitŭ pentru primire.

—0—

»Ellenzék« de la 9 Octomvre n. aduce în fruntea scirilorŭ sale ḑilnice o nostimadă, cum numai în acéstă fóiă, vestită prin prostiile sale, se póte ceti. Sub titlulŭ »Dinamită şi popĭ românĭ« scrie următórele: »Intr'o scrisóre privată amŭ cetitŭ, că în Ighiu, comit. Albei inferióre, aprópe de Alba-Iulia, s'a confiscatŭ ḑilele acestea la popa românescŭ (român) o ladă de dinamită, pe care — cum se ḑice — i-a trimes'o popa valachŭ (oláh) din Câmpenĭ. In acéstă ladă s'au aflatŭ 48 de pachete cu dinamită şi o îndrumare amĕrunţită cum sĕ se folosésca de ea. Totŭ din memorata scrisóre privată amŭ înţelesŭ, că în Alba inferióră, pela Ighiu, Şardŭ, Cricău, Valea Craiului ş. a, mai departe pe la Slatna şi Teuşiu maghiarimea este în spaimă şi frică de Românĭ, pentru că, mai alesŭ în Ighiu, Românii o spunŭ pe faţă, că acum s'a sfĕrşitŭ Ungurii şi că s'a hotărîtŭ cu ei: „îi vorŭ omorî pe Ungurĭ". La Teuşiu, precum se spune, domnĭ însemnaţĭ maghiarĭ (mediculŭ, farmacistulŭ, proprietarĭ ş. a) au cerutŭ dela solgăbirĕu sĕ trimită nóptea gendarmĭ, din causă că se temŭ de Românĭ. Până aicea scrisórea privată, pentru a căreia veracitate nu voimŭ sĕ luămŭ responsabilitatea. Amŭ luatŭ într'aceea mĕsurĭ, ca corespondentulŭ nostru din Alba-Iulia sĕ cerceteze temeinicŭ lucrulŭ, şi astfelŭ vomŭ puté servi cetitorilorŭ nostri, peste câteva ḑile, cu o amĕrunţită şi deplinŭ autentică împărtăşire; până atuncĭ însă publicămŭ scirea, nu ca sĕ alarmămŭ opiniunea publică ci pentru că ea a găsitŭ credĕmĕntŭ la mai mulţĭ inşĭ dintr'unŭ anumitŭ cercŭ«. — Inainte de tóte trebue sĕ ridemŭ şi cu céfa de înţelepciunea celorŭ dela „Ellenzék", carĭ vorŭ sĕ afle din Ighiu ce se 'ntémplă în Teuşiu, ce ca staţiă principală a drumului de ferŭ este în continuă comunicare cu Clujiulŭ şi nu departe de elŭ; alŭ doilea, trebue sĕ rîdemŭ, că cei dela „Ellenzék" suntŭ gata sĕ crédă, că popa »valachŭ« a fostŭ în stare sĕ trimétă popii »românescŭ« într'o ladă mai multă dinamită, de cum vorŭ fi avutŭ vr'odată la disposiţiă comitetulŭ nihiliştilorŭ din Rusia. Ḑice »Ellenzék«, că scirea acésta a aflatŭ credĕmĕntŭ la mai mulţĭ Ungurĭ; apoi da, nicĭ nu se putea altfelŭ, dacă acestia suntŭ totŭ aşa de smintiţĭ ca şi cei dela »Ellenzék «

—0—

In ḑiua de 7 Octomvre n. s'a făcutŭ perchisiţiune domiciliară amploiatului oficiului silvanalŭ din Abrudŭ, d. George Borza. Bolnavŭ cum e, cu piciorulŭ frântŭ, din care causă de lunĭ n'a eşitŭ din casă, sbirii l'au târîtŭ în închisóre. Grele timpurĭ amŭ ajunsŭ!

—0—

După cum spune »N. P. Journal,« tribunalulŭ din Sibiiu a trimisŭ tribunalului penalŭ din Pesta unŭ esemplarŭ din proclamaţiunea »irredentă,« prin care se provócă Românii din Ungaria şi Ardealŭ sĕ scuture jugulŭ unguresc chiar cu puterea armelorŭ; în adresa alăturată la ea e rugatŭ tribunalulŭ penalŭ din Pesta sĕ cerceteze prin esperţĭ distinşĭ, comercianţĭ de hârtiă şi tipografĭ, atâtŭ provenienţa hârtiei câtŭ şi literile, şi sĕ le céră părerea lorŭ în astă privinţă. Tribunalulŭ a însărcinatŭ cu resolvarea acestei rechisiţiunĭ pe judecătorulŭ de instrucţiă Stefanŭ Ţĕranŭ. Acesta luă ca esperţĭ pe comercianţii de hârtiă Dona şi Karolyi în materia de hârtiă şi pe directorulŭ şi conducĕtorulŭ de atelierŭ alŭ tipografiei statului în materia de tiparŭ, însărcinându-i sĕ şi formuleze părerea. Esperţii şi-au şi comunicatŭ părerea — care deocamdată nu se publică — judecătorului de instrucţiă.

—0—

Comitetulŭ reuiunei economice a comitatului Braşovului face cunoscutŭ publicului, că va arangia în ḑilele de 15—18 Octomvre n. c. o esposiţiă de producte de grădină în hala de scândurĭ din Groaverŭ, unde se vorŭ espune totŭ felulŭ de póme, legumĭ, florĭ, precum şi esemplare aparţinĕtóre culturii albinelorŭ şi a paserilorŭ de casă. Esposiţiunea va fi deschisă în totă ḑiua dela 9—12 óre şi dela 2—5 óre. Intrarea liberă.

FOILETONŬ.

Cuvêntŭ

rostitŭ în 22 Septemvre st. v. 1885 la sĕrbătórea Sf. Sofii patrónei scólelorŭ centrale române din Braşovŭ, de prof. gimn. Ioanŭ Popea.

Onorabilă Adunare!

Suntŭ 35 de anĭ, de când o sémă de bĕtrânĭ fruntaşĭ din Braşovŭ, cu sufletŭ néoşŭ românescŭ, cum era: I. Jipa, I. Iuga, B. Popŭ şi G. Leca; cum era: I. Pantazi, R. Orghidanŭ şi G. Nica; cum era: G. Ioanŭ, G. Manole Burbea, N. Teclu, N. Dima şi D. Cepescu; cum era: Măciuca, I. Manole, G. Burbea, Radovicĭ, R. Pascu, Oţoţoiu ş. a. şi cu deosebire cum era bĕtrânulŭ Lacea, numitŭ bunătatea inimei şi simţulŭ de jertfire întrupatŭ totŭ Românĭ cu inima la locŭ; totŭ ómenĭ străbătuţĭ de luminile timpului propăşirei; totŭ ómenĭ înfăpăiaţĭ pentru binele şi fericirea némului lorŭ, — în frunte cu iubitulŭ lorŭ Popazu, prea vredniculŭ şi pentru idealele poporului sĕu înflăcăratulŭ protopopŭ alŭ Braşovului, — într'o clipită de sfântă însufleţire, luară hotărîrea, sĕ ridice în mijloculŭ Gróverului, în loculŭ celŭ mai deschisŭ alŭ Braşovului, mĕreţulŭ palatŭ, în a cărui sală ne aflămŭ cu toţii în acéstă ḑi de sĕrbătóre, în aceste momente de înaltă însufleţire.

Şi mĕreţŭ a rĕsunatŭ cuvêntulŭ lorŭ inspiratŭ de profunde gândirĭ şi ei au ḑisŭ în însufleţirea lorŭ însemnătórele cuvinte: „Sĕ punemŭ temeiulŭ la unŭ gimnasiu, ferbinte doritŭ de cătră toţĭ dreptŭ-simţitorii.«

Şi cuvêntulŭ lorŭ trupŭ s'a făcutŭ.

Şi aceea, ce mai nainte era de necreḑutŭ; şi aceea, ce nicĭ nu se visase mai nainte, s'a făcutŭ. Şi fericiţii şi prea vrednicii bĕtrânĭ ai poporului vĕḑură întrupată idea lorŭ mărâţă şi ochii lorŭ rĕmaseră aţintiţĭ la opera sufletului lorŭ, şi lacrimĭ de sfântă bucuriă curgeau pe obrajii lorŭ şi ai prea vrednicului lorŭ protopopŭ!

Cuvenitŭ este, onor. domnĭ, ca în astfelŭ de momente de sfântă inspiraţiă, căcĭ inspiratŭ trebue sĕ fiă fiecare din noi de înălţimea obiectului, ce'lŭ serbămŭ astăḑĭ, la sĕrbătórea geniului, căruia este consfinţitŭ acestŭ sfântŭ locaşŭ alŭ luminei şi virtuţii, — cuvenitŭ şi înălţătorŭ de sufletŭ este, a ne aduce aminte cu vrednicia de bărbaţĭ carĭ cu multe greutăţĭ şi cu marĭ jertfe au pusŭ temeliile scólelorŭ nóstre:

A ne întioări afundŭ în inima nóstră trăsăturile caracteristice ale portretului lorŭ sufletescŭ;

A păstra cu sfinţeniă şi credinţă numele lorŭ şi a'lŭ transmite încununatŭ cu gloriă urmaşilorŭ noştri;

A lăuda şi glorifica mĕreţele lorŭ fapte, ca sĕ fiă cunoscute pretutindenĭ, unde este o suflare românéscă cu simţŭ nobilŭ, cu inimă aprinsă pentru lucrurĭ mĕreţe.

Tóte aceste pornirĭ ale sufletului nostru le aflu vrednice de sfinţenia sĕrbătórei de aḑĭ.

Dară, onorabilă adunare, eu credŭ, că mai potrivită şi mai vrednică aducere aminte de fericiţii întemeiatorĭ ai scólelorŭ nóstre centrale de aicĭ nu póte fi decâtŭ astfelŭ, dacă noi urmaşii lorŭ ne vomŭ strădui cu toţii a străbate în gândirile şi îndemnurile sufletului lorŭ; a ne strădui sĕ înţelegemŭ temeiurile credinţelorŭ şi speranţelorŭ, ce le-au avutŭ ei, când s'au apucatŭ sĕ croiască în înaltulŭ lorŭ sufletŭ planulŭ zidirei mĕreţe, care cu dreptŭ cuvêntŭ este una dintre cele mai însemnate podóbe ale oraşului nostru.

Asta este adevĕrată cinstire a întemeiătorilorŭ scólelorŭ nóstre.

Asta este adevĕrată şi vrednică mărire a lorŭ.

Asta o socotescŭ eu de adevĕrată sĕrbătóre a Sf. Sofii, patrónei scólelorŭ nóstre.

Asta o socotescŭ de adevĕrată şi vrednică aducere aminte de numele bĕtrânilorŭ întemeiătorĭ ai scólelorŭ nóstre la sĕrbătórea geniului protegĕtorŭ alŭ gimnasiului.

Permiteţi-mĭ aşadér, ca potrivitŭ cu aceste vederĭ asupra însemnătăţii obiectului sĕrbătórei Sfintei Sofii, sĕ vĕ vorbescŭ câteva cuvinte despre:

Ideile de cari au fostŭ străbătuţĭ, şi speranţele ce le-au avutŭ şi le-au nutritŭ în sufletulŭ lorŭ bĕtrânii fruntaşĭ ai poporului românŭ braşovénŭ, cu protopopulŭ lorŭ I. Popazu în frunte, când ţau luatŭ hotărîrea sĕ pună pétra fundamentală la clădirea gimnasiului lorŭ.

I.

Ce cugetărĭ au avutŭ bĕtrânii fundatorĭ ai gimnasiului! Curiósă temă! Curiósă întreprindere!

Dér de unde scimŭ noi, ce au gânditŭ ei? Cum

Ar fi de doritŭ, ca şi Românii din Braşovŭ, carĭ se ocupă cu cultura grădinilorŭ de póme, legumĭ, florĭ etc. sĕ fiă câtŭ mai bine representanţĭ. Espunătorii suntŭ rugaţĭ a preda obiectele de espunere Marţĭ în 13 l. c. încependŭ dela 8 óre diminéţa. In modŭ esceptionalŭ se potŭ primi obiecte de espusŭ şi Mercurĭ în 14 c.

DIN BUCOVINA.

De pe malulŭ Nistrului, 16 Septemvre 1885.

După ce am visitatŭ mânăstirile din Bucovina, am trecutŭ preste Cernăuţĭ ca sĕ visitezŭ acele locurĭ, pre carĭ istoria le numesce *vechile colonii ale lui Stefanŭ celŭ Mare*. Am ḑisŭ *visitatŭ* şi cineva ar crede că pentru primadată, dar sĕ nu crédă aşa, căcĭ din anulŭ 1875 visitezŭ în totŭ anulŭ mânăstirile din Bucovina, precum şi locurile dintre Prutŭ şi Nistru. Itinerarulŭ meu se măresce din ḑi în ḑi şi chiar acele ce le-am publicatŭ în »Gazetă« nu suntŭ complete, pentru ca sĕ nu desceperŭ lucrurĭ, carĭ în timpulŭ acesta criticŭ pentru ortodoximea din Bucovina n'arŭ aduce multă cinste. Multe le trecŭ cu vederea, creḑêndŭ că se voru îndrepta ómenii, dér deórece am primitŭ scirea, că unii şi alţii ḑicŭ că suntŭ calumnii, câtŭ mai curêndŭ voiu aduce datele când s'au întêmplatŭ tóte cele ce le-am scrisŭ, precum şi cele ce voiu scrie, ca astfelŭ sĕ le închidŭ guriţa pentru totdéuna şi sĕ cunóscă că d-lorŭ nu potŭ sĕ facă nimicŭ fără ca noi sĕ nu le cunóscemŭ.

Acésta am ḑis'o în trécĕtŭ. Acuma sĕ vorbescŭ puţinŭ despre vechile colonii ale lui Stefanŭ celŭ Mare.

Stefanŭ celŭ Mare avea multŭ a se lupta cu Leşii (Poloni). Leachulŭ e omŭ mândru, móre departe esilatŭ fiindŭ, şi totŭ gândesce la craia leşéscă; dar sciţĭ vorba: a trecutŭ érba de cósă, aşa şi craia lorŭ. Cu tóte aceste, Polonii şi cu »*Gazeta polska*« din Cernăuţĭ strigă susŭ şi tare mai alesŭ in contra »Apologiei“ şi se credŭ asupriţĭ în ţéra lorŭ (?) în Bucovina. Ei vréu ca şi pe la gărĭ sĕ se strige în limba lorŭ. Frumósă dorinţă!

Ştefanŭ, vĕḑêndŭ că Leşii-sŭ cam obraznicĭ, a colonisatŭ locurile dintre Prutŭ şi Nistru, ba chiar peste Nistru cu Românĭ, dându-le unele privilegie, ér ei în schimbŭ aveau sĕ păzéscă ţéra contra duşmanilorŭ.

Venindŭ partea nordică a Moldovei la Austria, aceştĭ colonĭ au căpĕtatŭ diplome de boeriă şi aşa veḑĭ aḑĭ câte unŭ ţĕranŭ cu sumanulŭ ruptŭ în umere, dér în frunte c'unŭ »*de*« sĕu »*cavalerŭ de*«. Vechii colonĭ românĭ infrumseţaţĭ ca titlurĭ s'au rutenisatŭ şi *Tĕutul*, *Stroicĭ*, *Spanciocŭ*, *Arbore*, póte rude de-ai vechilorŭ stâlpĭ ai ţĕrii de sub Ştefanŭ, suntŭ aḑĭ Ruteni incarnaţĭ, cum se ḑice.

Fisionomia ómenilorŭ din aceste locurĭ aduce la unii cu a Românilorŭ, nasulŭ de aquilă îlŭ găsescĭ adese, dar şi fisonomia cea mazuréscă idiotă o veḑĭ pré desŭ. Acésta este o probă, câtŭ de mulţĭ mazurĭ au năvălitŭ în aste locurĭ. Românulŭ primitorŭ din fire i-a primitŭ în detrimentulŭ sĕu şi, dacă s'a rutenisatŭ Românulŭ, acésta nu-i o probă că cultura mazurului era mai superióră decâtŭ a Românulŭ şi starea culturală a mazurilorŭ de aḑĭ, probéză câtŭ de necioplitĭ erau ei pe atuncĭ.

Mazurii galiţienĭ au primitŭ religiunea or. ort., adecă religiunea ţĕrii. In casele lorŭ icónele suntŭ de ritŭ apusénŭ şi acésta probéză propaganda catolicilorŭ în acéstă ţéră. Óre tipografia archidiecesană din Cernăuţĭ n'ar puté sĕ imprimeze icóne de ritŭ ortodoxŭ? Am cetitŭ odată în »*Condelă*“, că s'ar afla în Cernăuţĭ unŭ diaconŭ, care ar puté zugrăvi icóne. Óre n'ar fi bine, ca prin bisericele ortodoxe zugrăvéla sĕ fiă mai românéscă? Ḑicŭ românéscă, căcĭ câtŭ mi-e cunoscutŭ, la noi în ţéră icónele au unŭ *teint* mai *chatin* (faţă castaniă), pe când după scóla apusului mai multŭ blondŭ. De a colora icónele mai multŭ blondŭ, a ajunsŭ a fi în Bucovina o maniă şi aşa în fórte multe bisericĭ vei afla icone de felulŭ acesta; dacă nu mĕ înşelŭ, chiar catapetésma dela St Dimitrie din Sucéve este în stilŭ apusénŭ.

Am vorbitŭ mai susŭ despre diaconulŭ din Cernăuţĭ. Nu sciu dacă »Candela“ a avutŭ dreptŭ sĕ-lŭ recomande aşa de căldurosŭ, căci în realitate nicĭ nu miróză a zugravŭ, necum pictorŭ. — sciţĭ zugravĭ, carĭ zugrăvescŭ feliurite obiecte. Asertiunea acésta o întemeezŭ prin faptulŭ, că respectivulŭ pre toţĭ carĭ i a zugrăvitŭ, (sĕ nu credeţĭ, că mulţĭ i s'au încreḑutŭ,) nu i-a zugrăvitŭ, ci i-a comânjitŭ, cum se ḑice. Eminenţa s'a la trimesŭ la Viena, nu sciu pe ale cui spese, sciu atâta că dreptŭ recompensă a zugăvitŭ acŭ 2 anĭ pe Eminenţa sa cu încă o mutră, care avea sĕ represinte pre bucătărésa aducêndŭ în talerŭ straguri la masa metropolitului. Aceste două cadre erau espuse de vênḑare cu preţulŭ de 20 fl. bucata în Sucéva, la librăria lui H. Beiner. Pentru binele ce i-a făcutŭ mitropolitulŭ, acestŭ omŭ nemulţumitorŭ şi-a bătutŭ jocŭ de protectorulŭ sĕu şi aḑi nimenea nicĭ nu póte vorbi cu dênsu'ŭ. — Spre ruşinea clerului însă, d-sa aduce în casă, adecă în *Priester-haus*, în reşedinţă, unde locuesce, fiinţe de sexulŭ frumosŭ, sub cuvêntŭ că are sĕ le zugrăvéscă. Nu suntŭ pictorŭ, dar credŭ că séra nu se potŭ depinge nicĭ conturele şi aceste tóte se facŭ sub ochii Eminenţei. De câte-orĭ când slujesce metropotitulŭ, elŭ vine somnurosŭ şi scârţie cu vocea, pare că ar fi unŭ carŭ neunsŭ. Eminenţa s'a îşĭ póte aduce aminte de câte-orĭ l-a întrebatŭ, că »unde a fostŭ«. După opiniunea maĭ multora, ar fi bine când diaconulŭ şi-ar schimba aerulŭ. Celŭ din Cernăuţĭ póte sĕ-i fiă stricăciosŭ şi d-sa scie de ce, ér celŭ din mânăstire îi póte fi mai plăcutŭ şi i-ar oferi timpŭ ca sĕ se ocupe mai multu cu zugrăvélă. O ḑicemŭ acésta de o cam dată, şi nu din altă causă, ci numai ca străinii sĕ nu ne riḑă. Eminenţa Sa credŭ că va face, ca streinii sĕ nu-i scótă ochii, mai alesŭ acuma, când clerulŭ bucovinénŭ trebue sĕ fiă dreptŭ ca lumînarea.

Dar unde am inceputŭ, — veţĭ ḑice că mĕ acaţărŭ de persóne, — feréscă Sfântulŭ nu vorbescŭ eu, ci opiniunea publică prin condeiulŭ meu, căcĭ ea doresce ca toţi aceia, carĭ suntŭ de religiunea ortodoxă, sĕ se curăţéscă de vechile ispite.

Reuniunea economică a comitatului Braşovŭ.

(Şedinţele comitetului dela 19 Augustŭ şi 2 Septemvre n. c.)

Nr. 77 (nr. protocolului). Sĕ se aducă din partea reuniunei mulţămită ministerului pentru subvenţiunile primite. — Nr. 78. Comuna bisericéscă a bisericei ev. lut. a s-tului Bartolomeiu oferă sala scólei pentru aşeḑarea muzeului economicŭ, deórece acesta are sĕ fiă de folosŭ şi pentru tinerimea scolară.—Nr. 79. Prenumeraţiunea foilorŭ centrale economice sileziane şi witenbergiane nu se recomandă, deórece aceste foi, după cum se póte vedea din numerii de probă, suntŭ de o natură prea local oficială şi prea streine referinţelorŭ nóstre economice. In loculŭ acestora sĕ se caute alte scrierĭ, cari suntŭ acomodate, de a arĕta viéţa şi nĕsuinţa practică economică şi socială a ţĕranului silezian şi wirtenbergianŭ precum şi întocmirile lui şi resultatele acestora. Nr. 80. Sĕ-se ia informaţiunĭ despre cualificaţiunea faurilorŭ din comunele nóstre ruralĭ şi sĕ se efectueze acvirarea de puterĭ mai bune, la casŭ de lipsă chiar şi pe calea autorităţilorŭ competente. Nr. 81. Socotelile pentru nisce reparaturĭ la staţiunea meteorologică din Braşovŭ se încuviinţéză şi se aviséză. Nr. 82. Unŭ avisŭ alŭ comandei corpului de armată 12 nu sĕ póte satisface, deórece recoltasĕcării a fostŭ fórte slabă. — Nr. 83 Oficiulŭ viceşpanalŭ trimite sub Nr. 193 nişce acte cu scopŭ, ca sĕ se facă unŭ proiectŭ de statutŭ pentru stîrpirea şórecilorŭ. Secretarulŭ se însărcinéză a presenta la proxima şedinţă unŭ astfelŭ de proiectŭ de statutŭ. — Nr. 84. Camera comercială sub Nr. 1681 atrage atenţiunea reuniunei asupra cultivării nalbei de văpsitŭ (Färber-Malve); sĕ se adune date, că ce trecere are aceea. — Nr. 85. Ministrulŭ face cunoscutŭ prin edictulŭ sĕu Nr. 38.239, că în Făgăraşŭ se află 8 taurĭ de prăsilă—rasa Möllthal—în preţŭ de à 120—200 fl., ce se potŭ solvì în 3 rate de câte o jumătate anŭ. — Nr. 86. Ministerulŭ sub Nr. 40,762 a despăgubitŭ reuniunea pentru o vacă de „Pinzgau,“ ce a peritŭ de eăpiare Nr. 1 ex 1884. — Nr. 87. Acvirarea de servitorĭ din comitatulŭ Tîrnavei marĭ s'a începutŭ. — Nr. 88. Secţiunea de albinăritŭ arată, că va ţinea la 28 Augustŭ o adunare a cultivatorilorŭ de albine, din acestŭ comitatŭ, înpreunată cu o mică esposiţiă. — Nr. 89. *Secţiunea pomologică arată, că a decisŭ sĕ aranjeze o esposiţiă în luna lui Octomvre a. c.* — Nr. 90. Comitetulŭ a procuratŭ opulŭ întitulatŭ „Oesterreichisch-ungarische Pomologie“ (Pomologia austro-unguréscă) de Dr. Rudolf Stoll pentru scopurile secţiunei pomologice.—Nr. 91. Se decide introducerea instituţiunei „de membri corespondenţĭ.—Nr. 92 Comitetulŭ decide a se procura vite de o rasă mai nobilă şi seminţe alese de plante economice etc. încâtŭ acestea suntŭ acomodate şi de doritŭ pentru referinţele nóstre economice, precum şi a sprijini pe privaţĭ în privinţa acésta prin acoperirea parţială a speselorŭ de procuratŭ celorŭ preste mĕsură de marĭ, încâtŭ acestea nu întrecŭ puterile reuniunii Insĕ fiesce care casŭ trebue supusŭ mai ântêiu comitetului specialŭ spre decidere. — Nr. 93. De decisiunea de susŭ facŭ întrebuinţare 3 membri de ai reuniurei, rugêndu-se de comitetŭ sĕ mijlocéscă procurarea a 3 esemplare de purcei de prăsilă de rasa genuină »bercsihre« dela D-lŭ Eduard Lübben din Oldenburg pe spesele reuniunii; pentru acésta se deobligă dênşii a pune gratuitŭ la disposiţia reuniunei câte unŭ esemplarŭ la cea dintêiu fătare. Comitetulŭ aprobă cererea petenţilorŭ sub condiţiunile numite. — Nr. 94. Pentru premiarea servitorilorŭ ce se va pune în lucrare în anulŭ acesta, se vorŭ escrie de o camdată numai doué premii: 1) Pentru unŭ servitorŭ aplicatŭ la economia câmpului, care a servitŭ la acelaşĭ stăpânŭ neîntreruptŭ în decursŭ de 3 anĭ, unŭ premiu de 6 fl. 2) Pentru unulŭ, care a servitŭ totŭ în acéstă calitate în decursŭ de 4 anĭ unŭ premiu de 10 fl. — Nr. 95. Premiarea de viţei nu se va face în acestŭ anŭ, de óre-ce nu esistă unŭ catastru de vite regulatŭ. — Nr. 96. O resoluţiune a magistratului Nr.8736 în cestiunea grădinei pomologice sĕ transpune secţiunei pomologice spre a-şĭ da părerea asupra ei. — Nr. 97 Ministrulŭ publică în edictulŭ séŭ Nr 32615 preţurile vitelorŭ de Pinzgau primite în luna lui Mai a. c. şi însărcinéză reuniunea cu încasarea preţurilorŭ de cumpĕrere în rate de câte o jumĕtate de anŭ. — Nr. 98. Propunerile secţiune de albinăritŭ — în causa întrebuinţării subvenţiunei de 200 fl. spre scopurĭ de albinăritŭ-se apróbă — Nr. 99. Asemenea se apróbă cererea aceleaşĭ secţiunĭ pentru de a conferì unŭ stipendiu unui elevŭ, care sĕ se instrueze în albinăritŭ şi măsăritŭ, şi apoi sĕ se aplice ca îngrijitorŭ la depositulŭ centralŭ de albine. — Nr. 100 *Secţiunea pomologică face propunerea, ca sĕ se aranjeze o esposiţiă de grădinăritŭ în 15—18 Octomvre n. a. c. şi substernândŭ o programă specială a esposiţii se rógă de a i se acorda mijlócele bănescĭ necesarĭ.* Se apróbă şi esecutarea întregei afacerĭ se concede secţiunei. — Nr. 101. Muzeulŭ economicŭ trebue sĕ se aranjeze şi spr acestŭ scopŭ se esmite o comisiune de 3, ca sĕĭ recomande proximei şedinţe a comitetului lucrarile, car suntŭ necesarĭ, ca sĕ se procure. — 102. Cu împărţirea purceilorŭ de prăsilă — rasa Meklenburg — ce se vinŭ reuniunei, se concrede comitetulŭ reuniunei.

ULTIME SCIRI.

BUCURESCĬ, 10 Octomvre (telegr. part.) Regele va pleca sĕptĕmâna viitóre în Muntenia, ca sĕ inspecteze trupele de acolo. Se ţinŭ dese consilii de miniştri.

Se ḑice, că d. Brătianu a adresatŭ d-lui Tisza o telegramă, prin care 'şĭ esprimă regretele, că împrejurărĭ esterne l'au împedecatŭ d'a se 'ntêlni cu dênsulŭ.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**

---

ne putemŭ noi încumeta, sĕ desvălimŭ astăḑĭ după 35 de anĭ tainele gândirilorŭ lorŭ?

Nimicŭ mai uşorŭ decâtŭ acésta.

N'avemŭ decâtŭ sĕ rĕsfoimŭ puţintelŭ hârtiile archivei institutului nostru, şi vomŭ da negreşitŭ preste unŭ actŭ de mare însemnătate pentru istoria gimnasiului nostru, în care actŭ se găsescŭ următórele cuvinte, însemnate în protocolulŭ din 1850: „Recunoscêndŭ, ḑicŭ representanţii bis. S-tului Nicolae şi ai s-tei Adormirĭ din oraşulŭ nostru, neapĕrata trebuinţă a unei educaţii mai bune pentru tinerimea nóstră şi înaltulŭ folosŭ alŭ unei lăţirĭ mai uşóre a sciinţelorŭ;... punemŭ temeiulŭ la unŭ gimnasiu, ferbinte doritŭ de către toţĭ dreptŭ simţitorii «

In aceste câteva rîndurĭ ne arată ei pe scurtŭ chipulŭ gândirilorŭ lorŭ, când s'au hotărîtŭ sĕ pună temeliile gimnasiului, şi eu, onor adunare, nu vreau decâtŭ sĕ ilustrezŭ şi sĕ întărescŭ cu probe învederate aceea, ce dênşii ne arată în câteva cuvinte.

Ce ḑicŭ dênşii în actulŭ întemeiărei gimnasiului lorŭ? Ḑicŭ, că dênşii vorŭ sĕ întemeiăze unŭ gimnasiu. ferbinte doritŭ de toţĭ dreptŭ simţitorii, fiindcă recunoscŭ neapĕrata trebuinţă a se da tinerimei o educaţiă mai bună şi recunoscŭ folosulŭ unei lăţirĭ mai uşóre a sciinţelorŭ

Sĕ vedemŭ, încâtŭ au avutŭ ei dreptŭ sĕ judece astfelŭ?

Adevĕratŭ sĕ fiă óre, că prin institutulŭ creatŭ de ei se dă tinerimei nóstre o crescere mai bună şi că prin mijloculŭ sĕu se potŭ lăţi sciinţele mai cu uşurinţă?

Avemŭ trebuinţă sĕ dĕsluşimŭ cuvintele acestea, pentrucă şi astăḑĭ chiarŭ, ca şi la 1850, pe timpulŭ întemeiărei gimnasiului, se mai află ómenĭ de ai noştri, carĭ suntŭ de credinţă şi susţinŭ, că unŭ tênĕrŭ îşĭ póte face studiile şi educaţiunea cu egală înlesnire şi cu egalŭ succesŭ în şcóle streine, ca şi în şcóle românescĭ.

Şi astăḑĭ auḑimŭ pe mulţĭ părinţĭ ḑicêndŭ: „Pentru ce sĕ nu-mĭ dau copilulŭ la şcóle strĕine? Acolo învaţă copilulŭ meu limbĭ streine, care îi suntŭ de folosŭ în viéţă.

Cutare n'a mai învĕţatŭ şcóle românescĭ. Cutare de micŭ copilŭ a cercetatŭ totŭ şcóle strĕine, şi nu s'a mai desnaţionalisatŭ, şi nu şĭ-a mai perdutŭ simţulŭ sĕu românescŭ, şi nu şĭ-a perdutŭ limba şi caracterulŭ sĕu naţionalŭ. Pentru ce sĕ mai creămŭ, pentru ce sĕ mai susţinemŭ cu atâtea jertfe şcólele nóstre românescĭ. când uşile şcólelorŭ streine ne stau deschise?«

Câtŭ de departe suntŭ părerile astorfelŭ de ómenĭ de gândirile fundatorilorŭ gimnasiului! Câtŭ de scurte suntŭ vederile sufletului lorŭ în asemĕnare cu ochii sufletescĭ departe vĕḑĕtorĭ ai bĕtrânilorŭ noştri dela 1850!

Mai ântêiu e greşită cu desăvêrşire părerea acelora, carĭ susţinŭ, că unŭ tênĕrŭ de ai noştri îşĭ póte face studiile cu egală înlesnire şi cu egalŭ succesŭ în o scólă streină, ca şi în o scólă românéscă

Căcĭ cine din noi nu scie greutăţile, cu carĭ au a se lupta elevii românĭ, carĭ cerceteză scóle streine!

Ei nu potŭ urmări aceea, ce le explica profesorii streinĭ în o limbă lorŭ necunoscută.

Ei nu potŭ înţelege cuprinsulŭ cărţilorŭ scrise în o limbă streină şi suntŭ nevoiţĭ sĕ înveţe de rostŭ cuvinte góle, fără a puté străbate în înţelesulŭ lorŭ, feră a fi în stare sĕ-şĭ însuşéscă şi sĕ asimileze cuprinsulŭ materiilorŭ învĕţate: ca sĕ şi-lŭ pótă face avere nedeslipită a sufletului lorŭ.

Aceea, ce ei au cetitŭ şi învĕţatŭ, a rĕmasŭ celŭ multŭ o avere a memoriei, de care mintea lorŭ nu scie nimicŭ, căcĭ ea niciodată nu o-a cuprinsŭ, niciodată nu o-a înţelesŭ cu deplinătate.

Căcĭ numai aceea, ce omulŭ înţelege, ce omulŭ pĕtrunde cu mintea sa, este alŭ sĕu.

Numai aceea, ce s'a plămăditŭ şi s'a frămêntatŭ în sufletulŭ sĕu, este propietate neînstreinabilă a sufletului sĕu.

Căcĭ precum este adevĕratŭ, că nu mulţimea bucatelorŭ, ce le primesce stomachulŭ nostru, ci numai acele substanţe, ce elŭ le mistuesce, dau trupului nutremêntulŭ trebuinciosŭ, totŭ astfelŭ stă lucrulŭ şi cu bucatele spiritului, care scolarii le primescŭ din cărţĭ.

Lucrarea, ce o face natura cu bucatele (alimentale) primite în trupulŭ nostru, dacă acestea au sĕ trécă în sângele şi sĕ se prefacă în sucurile nóstre, aceeaşĭ lucrare, aceeaşĭ operaţiune au sĕ o facă scolarii înşi'şĭ cu deplină consciinţă cu privire la hrana sufletéscă, ce dînşii o scotŭ din cărţĭ.

Alminterĭ materialulŭ cunoscinţelorŭ lorŭ nu se póte mistui şi se preface nu mai în o sarcină, ce nu o póte purta spiritulŭ lorŭ cugetătorŭ. (Va urmă.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Octombre st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4% . . .	96 90
Rentă de hârtiă 5% . .	89.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	125
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	109.20
Bonurĭ rurale ungare . .	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	101 50
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone . .	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	97 75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	117 —
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	121.—
Renta de hărtiă austriacă	81.40
Renta de arg. austr. . .	82.30
Renta de aurŭ austr. . .	108 80
Losurile din 1860 . . .	139 50
Acţiunile băncei austro-ungare	857 —
Act. băncei de creditŭ ung.	282.—
Act. băncei de creditŭ austr.	280 90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	6.01
Napoleon-d'orĭ	10.02
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	61.95
Londra 10 Livres sterlinge	126.—

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 26 Septemvre st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	83½	89½
Renta rom. amort. (5%) . .	92	93
» convert. (6%) . .	87	88
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	30	32
Credit fonc. rural (7%) . .	100½	101½
» „ „ (5%) . .	85½	86½
» » urban (7%) . .	97½	98½
» » » (6%) . .	90	91
» » » (5%) . .	81	82
Banca naţională a României	1120	1150
Ac. de asig. Dacia-Rom.	250	255
« » » Naţională	205	210
Aurŭ	12.	12.50
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 10 Octombre st. n. 1885

			Vênd.
Bancnote românescĭ	Cump.	8 84	
Argint românesc	»	8 75	»
Napoleon-d'orĭ	»	9.96	»
Lire turcescĭ	»	11.17	»
Imperialĭ	»	10.15	»
Galbenĭ	»	5 90	»
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.50	»
Ruble Rusescĭ	»	122.—	»
Discontulŭ		7—10 % pe anŭ.	

☞ *Numere singuratice à 5 cr. din „Ga[zeta] Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutung[eria] lui I. GROSS.*

Concursŭ.

La scóla gr. cath. principală din Lăpuşulŭ-ungurescŭ, reacti-du-se în acestŭ anŭ postulŭ de învĕţătorŭ secundarŭ, prin acésta se es[crie] concursŭ.

Cei ce dorescŭ a ocupa acestŭ postŭ împreunatŭ cu unŭ sal[ariu] anualŭ de 160 fl. v. a. ce se vorŭ solvì în rate lunare şi 40 fl. v. banĭ de quartirŭ, la olaltă 200 fl. v. a., deocamdată, — sĕ 'şĭ susţi[nă] la subscrisulŭ până în 31 Octobre a. c. incl. recursele sale propti[i] documentele necesarii: atestatŭ de cualificaţiune, despre cunoscinţa lim[bei] maghiare, de cântareţŭ bunŭ ş. c. l.

Deşiu la 4 Octomvre 1885.

Gabrielŭ Manu,
preşedintele comitetului scolasticŭ.

Conspectulŭ operaţiunilorŭ
institutului de creditŭ şi de economii „ALBINA“
în luna Septemvre 1885.

Intrate:

Numerarŭ din 31 Augustŭ 1885. . . .	fl.	24,073.95
Depunerĭ	»	114,180.67
Cambii rĕscumpĕrate	»	331,512.32
Imprumuturĭ hipotecarĭ şi alte împrumuturĭ	»	35,524.40
Interese şi provisiunĭ	»	15,860.61
La fondulŭ de pensiune	»	45.75
Moneta vêndută	»	13,226 5
Efecte	»	1,996.50
Conturĭ curente	»	77,502.44
Diverse	»	523,53
Suma	fl.	614,246.74

Eşite:

Depunerĭ	fl.	68.656,97
Cambii escomptate	»	349,742.46
Imprumuturĭ hipotecarĭ şi alte împrumuturĭ	»	47,378.30
Interese pentru depunerĭ	»	251.32
Contribuţiune şi competinţe	»	6.93
Salarie şi spese	»	1,698.62
Moneta cumpĕrată	»	24,967.73
Conturĭ curente	»	68 553.82
Diverse	»	557.15
Numĕrarŭ cu 30 Septemvre a. c. . . .	„	52.163.44
Suma	fl.	614,246.74

Sibiiu, în 30 Septemvre 1885.

I. G. Ioanŭ, m. p. Director esecutiv. **Iosifŭ Lissai**, m. p. Comptabilŭ.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se abona la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

ADMINISTRAŢIUNEA „GAZ. TRANS.“

Tarifa anunţurilorŭ şi inserţiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. Pentru inserţiunĭ şi reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repeţirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repeţirĭ de	3— 4 orĭ	. . . . . .
„ „ „	5— 8 „	. . . . . .
„ „ „	9—11 „	. . . . . .
„ „ „	12—15 „	. . . . . .
„ „ „	16—20 „	. . . . . .
Dela 20 de repeţirĭ în susŭ		. . . . . .

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ voirĭ şi reducerĭ şi peste cele însemnate mai susŭ.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.